

EESTI NOORUS

NR. 7 VI AASTAKÄIK
TALLINNAS, 16. AUGUSTIL 1934

LUULETIS-POSTKAARTE TALLINNA

1. ENNE KOHTAMIST

Mu rinda tuulepuhang läänest jahutab,
kui väljun märtsiõhe trepi naginal.
Õös esimene vanker sõidab käginal,
kuu tõuseb, külm veeloike õuel kahutab.

Jões kevadvesi tõkkeid võites vahutab,
ju eile kerkis jää ja murdus praginal.
Kell kümme saab, rong saabub jaama
raginal,
mind kaasa võtab, jõest ja kodust lahutab.

Sel ööl, kui udus jaam või linn uus
läheneb,
ei saabu mulle und, ei saa ma magada,
sest tean, maa meie vahel, Helga, väheneb.

Sõlmjaamas end su koduga ma ühendan
ning veendun siis — mu päevi tahad
jagada.
End kaaslaseks sul võõras linnas pü-
hendan.

2. LINN KEVADEL

Lektüüriga hulk päevi veetnud koon
mu väljuden on linnal teine kliima.
Mind korra riivab moodne amazoon,

ta kingast mällu kerkib kauge Hiina.
Vitriinil lilled mannekeeni peon
ja siidikangast hõõgub valust kiima.

Üksainus juubeldus on autotoon,
kui pörkan kõrvale ja lasen minna,
bensiinisuitsu mõrkjat veini joon.

Altlinna katused on värsked henna,
poleerituna läigib asfald kõikjal,
kui päike hiilib naerden piki linna.

Täis kevadkulda tänavad on põikjad,
kui kõnnib õhtu, öiseid loore pean.
Oransiks muutub kõik ja varje võikjaid.

öö päästab nagu riideid kurtisaan.

3. LAHKUMINE

Jäi maha linn, jäi kai ja kaldamuul,
raekojaplats, kaarlampe roosa eha.
Raudraske aisting jaamas valdas keha
ja rongil kaua tundsin aknaklaasi suul.

Veel hetk, siis kiirel sõidul möödus viimne uul.
Õös kerkis kuu, pea süttis koot ja reha.
Ei aset väsinuna tahtnud teha,
vaid jälgisin, kuis painutas puud kirdetuul.

Liig värsked olid mälestused linnast,
veel tundsin tütarlapse peod ja kinnast
ma hommikul, kui kodujaamas peatus rong.

Poolunes alla läksin kallakpinnast
ja ühe matka lõppu tagus kauge gong,
kui võtsin kohvri, ohe kerkuel rinnast.

ÜENÜ

JUUBELIKS

Poolteist aastakümnet on igavikuga võrreldes ainult tilk ääretus ajame-res. Kuid viimane viisteist aastat on siiski pikk, kuna ta oli sündmusri- kas. Kui tulevad põlvned loevad selle ajastu sündmuse ajaloo õpiraamatu paarile leheküljele kokkusurutult, siis hämmastuvad nad kindlasti sellisest sündmuste laviinist.

Viieteistkümne aasta eest, mil Va- badussõjaga lõime endale riikliku ise- seisvuse, asus tööle ka ÜENÜ, et ai- data kaasa vaba Eesti ülesehitamisele.

Ta võttis endale ülesandeks, nagu loeme põhikirjast: „luua Eesti noor- põlve koondamise kaudu õhkkonda ja võimalusi noorte igasuguseks enese- kasvatustööks, arendada nii iga liikme isiklikku väärtust, kui ka liikmete kol- lektiivset kultuurtööd, mõjutades vii- mase kaudu üldkultuurilist arengut”.

ÜENÜ on endale tööväljaks valinud kultuuripõllul töötamise, mis hädava- jalik eriti praegusel ühekülgsel masi- nakultuuriajastul, mis kipub peagu ju- ba lämmatama inimese elavat hinge. ÜENÜ on alati elavalt tundnud, et ise- seisvas Eestis peab kultuuritöö seis- ma esiplaanil, püüdes süvendada meie omakultuuri. On õigus neil, kes üt- levad, et sellest on vähe, kui riik on iseseisev poliitiliselt, ta peab olema võimalikkuse piires iseseisev ka ma- janduslikult ja kultuuriliselt.

Oma tegevuse on ÜENÜ rajanud noorile. Ja seda täie õigusega. Prae- gune võitluste ja otsingute ajastu nõuab tegelasi, kel on julgust lahkuda tallatud radadelt. Vanad on tihtipeale kivinenud ja ripuvad kramplikult se- niste saavutuste küljes, kuid nüüdis- aja probleemide rägastikust väljapää- suks tuleb minna pahatihti uut rada.

Meie noored on noorusele omase vaimustusega andunud ÜENÜ tööle ja saavutanud häid tulemusi.

Vaatamata oma noorusele ei viibi kõik ÜENÜ kultuurihoone ehitajad

K. KORNEL

enam meie keskel. Mitmed neist on pannud käest oma tööriistad ja asunud pikale rännakule, kust pole tagasitu- lekut. Nende mälestus olgu meile pü- ha!

Kuid tuhanded virgad käed jätka- vad nende tööd. Nende hulk peab veel- gi suurenema. Seepärast olgu tervita- tud igaüks, kes tahab meiega tulla kaasa!

ÜENÜ lipukirjas on isik esikohal. Seda täie õigusega: ainult tüse indi- viid viib oma aega edasi. Ja edasi me peame saama!

Mida tüsedamad üksikisikud, seda tugevam jõud tekib, kui nad ulatavad üksteisele käe kollektiivseks kultuuri- tööks. Üle kaheksa ÜENÜ tuletorni igas kodumaanurgas valgustavad meie noorile teed kultuuri tähiste poole.

ÜENÜ tegevust on kandnud usk Ees- ti paremasse tulevikku. Vaatamata vä- heseile ainelisile võimalusile, on teh- tud tööd selles kindlas teadmuses, et „ei või midagi suurt maailmas sün- dida, kui tööl puudub puhtideeline jõud”, nagu seda rõhutab kultuuraja- loolane H. S. Chamberlain.

Ja Goethe ütles noorusest — „see on joobumus ilma viinata”. Kuid sa- ma võib ka ütelda vaimu kohta, nagu

Mõtteid ÜENÜ

V. ROOBERG

15. aastapäevaks

disid elama kaasa kosmopoliitilistele üritustele.

Visa ja okkiline on olnud ÜENÜ arenemistee. Vaeslapsena on ta endale kaasaegsesse ühiskonda rajanud tee. ÜENÜ on, nagu inglased nimetavad „self made man” — isehakanud mees. ÜENÜ pole olnud moeliikumine. Nii mitmedki moodsad voolud ja liikumised on 15 aasta jooksul Eesti rahvast töotanud päasta, on tekkinud, õitsenud ja hävinenud, aga ÜENÜ on jäänud. See näitab ÜENÜ tervet alust ja õiget suunda.

Tasa ja targu, kuid visalt edasi, see on ju meie rahva ürgloomusele nii omane. Ja ÜENÜ on Eesti rahva sünnitus, Eesti omariikluse ja iseseisvuse ajastu omalooming.

*

15 aastat ÜENÜ-d! See on arvestades praegust kiiret aja- ja elu tempot terve ajalugu.

Eesti oma iseseisev noorsooliikumine on ainult veidi noorem kui Eesti Vabariik. Ja see pole juhuslikult nii. Võõraste surve all ei saanud tekkida iseseisvat, rahvuslikku omapära taotlevat noorte koondist, vaid aeg ja olud sun-

See oli vist 1919. aasta sügisel, kui mind nrs! Paul Reimann (elab nüüd juba pikemat aega Ameerikas) kutsus kaasa nrs! Gustav Härmi Tatari tän. asuvasse väikesesse kooliõpilase korterisse, kus mind tutvustati teoksil olevate suurte plaanide ja kavadega. Härmi tuba oli täis igasugu põhikirju, üleskutseid, kavasid, protokolle, käsitsikirjutatud ajakirju jne.

tegi seda hiljuti Karl Sax: „Kus väim elav ja tegutseb, seal on ülevaade, kooskõla, selgus, arusaamine ja headus. Vaim on rahu, kuid ühtlasi julge elu, usk ja kindlus. Kel on vaimu, see on rikkam sellest, kellel küll raha, kuid puudub vaim. Vaim joovastab. Kes kord vaimuküllasest joobunud, ei pääse enam tema joovastavast võlust.”

Vaim on noorusele selgrooks. Elav vaim elustagu ÜENÜ noori. Ohutage vaimu igas kodumaanurgas, kus teie ka ei liigu.

Liikuge lootusest säravail silmil ja täis tegevustuld oma igapäevast randa — siis külvate ka oma ümbruskonda lootust ja töötahet, mis peletab eemale virila hädaldamise. Siis ärkate ise uuele elule ja äratate kevade ellu oma kaaslaste südameis. Siis ei jää tulemata kevad.

Ja siis saab ÜENÜ hoone katuse alla.

K. Kornel,

ÜENÜ Keskjuhatuse esimees ja ÜENÜ nõukogu abiesimees.

Mõlemad, nii Härm kui Reimann olid tulvil kõrgeid aateid ja noorustuld. See oli aeg, kus G. Härm koos teistega Noorte Ühing „Tunglast” astudes välja asutasid ÜENÜ.

Ei osanud muud kui imestada nende kangete meeste tööindu ja energiat.

Mõni aeg hiljem surus mulle P. Reimann pihku ÜENÜ Jüri osakonna liikmekaardi ja teatas, et olen pealegi valitud osakonna juhatuse liikmeks. Ei mäleta enam hästi, mis asjamees ma seal olin, kas kirjatoimetaja või laekahoidja abi. Seega olingi ÜENÜ-lane.

Jüri osakonnast küll suurt elulooma ei saanud, tegelased pillas elu laiali ja Jüri osakonna koha päris endale Rae osakond, aga ÜENÜ-laseks jäin ikka. Mäletan mõnda Esinduskogu koosolekutki. Särtsu ja mürtsu oli seal alati külluses ja sõnavõtjaist ega arvestajaist polnud ka kunagi puudust. Aga tõsisemaid lahkuminekuid polnud ka kunagi. Kõik tülid leidsid omavahel lahenduse.

1924 algasin Nõmme osakonnana asutatud ja Ühisgümnaasiumi õpilaste poolt „Hõimlaks” ristitud uues osakonnas töötama kaasa, kust 1926/27 sattusin Keskjuhatusse. Siis olid Keskjuhatusel rasked ajad. Tegevus oli osakondades suureks paisunud ja sellise ülemaalise tegevuse juhtimine käis ma-

janduslikult kehval, asjaarmastajaist koosneval Keskjuhatusel üle jõu. Noorsootööd tehti siis õhtul ja öösi. A. Meikop kirjutas oma raamatut rongil Tallinna ja Harku vahet sõites. Aga elule alla ei vannutud. Riiklikud toetused ÜENÜ-ni siis veel ei ulatanud.

Algas võitlus ÜENÜ-le Eestis väärilise seisukoha võitmiseks. Loodi Kultuurnõukogu, tõmmati kaasa vanemaid tegelasi, suure loteriiga raputati lahti võlgadest ja loodi alaline sekretariaat.

*

Tänapäeva ÜENÜ, rahvusliku noorsoo suurliikumine, on tuhandete noorsoolaste visa töö ja pingutuste tulemus.

ÜENÜ on truuks jäänud oma põhikirjale, seistes väljaspool usulisi ja poliitilisi rühmitusi. Ta on ise omaette tervik ega vaja kellegi sõiduvees lokutamist.

Noored võivad olla uhked: ÜENÜ-s on noored endale osanud luua ühe ühtlase, rahvusliku tervikliikumise, mida võib eeskujuks seada meie mitmes voolus tülitsevale vanemalegi generatsioonile.

Jõudu tööle, noorsoolased, järgnevaiks aastakümneiks!

V. Rooberg,

ÜENÜ Keskjuhatuses abiesimees.

ADRIAN KALLAS:

ARGIPÄEV

Liis ärkas.

Alt laudast kostis hõikeid ja laia naeru. Veeti sõnnikut. Solises, ladesis ja sopsus. Lirtsuvaid õlgi mätsiti koormaiks. Siis — raksus vanker, sikutas hobune.

— Nõõ, kurat!

Karedast vandumisest värises õhk. Tüdrukute värskest ja häbematuist naerust rõkkas laut.

Kuus meest — randlast. Vimmas ja turjakad. Saavad lonksu viina — alles lähevad keelepaelad valla. Muidu nagu sisalikud sajuga, vintsked ja venijad. Ent kui kihkab pääs ja suriseb veres, nagu venib naerule nagu kuu pilveis. Ja silmad lähevad viduseks, sinkjaks nagu vesikiilil. Hakkab toksima ja pakitsema ihus — õrisevad ja räuskavad. Poeg ei karda isagi mitte, lällutavad mõlemad. Kaineina järgneval päeval aga võõristavad nagu vihased koerad, sõnatud, mossis ja mornid.

Nii on need merekajakad... Kajakaks sõimab iga isa oma sirgunud poja. Kajakana see ka läheb juba päale esimesi lahinguid. Merele, merele — kuhu mujale! Vesi on suur ja vaba. Kes sirgunud meheks, teenigu ise. Pole kõhklemist ega halisemist. Isad tegid nii — läksid noorukestena kohe päale jääminekut. Sadamad olid täis aluseid. Eks igaüks leidis säält endale leivalaeva, ehkki mõni oli ilmetu kast, pehastunud ja lekkiv. Ent esimeses sadamas juba värgiti ja kohendati. Kannatas tormigi veel, polnud võimalusi puhata. Olid hääd ajad, raha ja teenistust.

Jah meri kutsus varakult. Mis parata, kui kondid olid nõrgad ja mastis käies katkestas kõhu. Tuli lõpuks sitkus. Kirkad tuuled, tõrvased köied — need tõid terast kätte. Rind hakkas kerkima üles-alla nagu loksuv vesi. Tervisest ja värskusest löi veri näkku nagu krõbedast külmast.

Võõrad maad, linnad, sadamad ja naised — neist sai rääkida veel vanaduseski. Olid nagu käigust jäänud alused siis, jooksva vaevamas jalus ja ristluis. Vanadus — kurdeti. Hing aga jäi merele, seltsiks kadunud noorusele, mis läks nagu pühapäev. Nagu äraelatud oli elu juba — vaja vaid oodata surma. Nad muu-

AKADEEMILISE NOORSOO ÜLESANDEIST

Üliõpilasile — akadeemilisele noorsoole — on sageli ja pahatihti heidetud ette võõrdumist oma rahvast ja maast. Või paremal juhul nenditud nende loidust. Ons see kõik tõsi?

Meie riik ja rahvas ohverdab palju selleks, et hoida meie ülikooli ajakõrgusel. Seepärast on ka seltskonnal, rahval õigus nõuda üliõpilasilt jõu- ja võimetekohast kaasatöötamist meie avalikus elus.

Üliõpilased on kahtlematult selles

teadlikud ja tahavad minna rahva sekka, katsuda osaltki tasuda oma tänuvõlga, sest noori, energilisi ja avarama silmaringiga tegelasi vajaneb iseäranis maal töötavaile organisatsioonile.

Üliõpilaskonna valmisolekut ja rahvale veelgi lähemale astumist tõendab 13. Üliõpilaskonna Edustuse töökavagi, kust loeme muuseas:

„Kuna üliõpilaskond oma sisemistelt korraldusküsimustelt on pea juba üle saamas, siis tuleb üliõpilaselu piirest

---

tusid kinniseiks, süngeiks ja mornideks, need merikarud. Harisid oma liivaseid maalappe torisedes, elades sikkudest ja vanust mälestustist. Õelaikski muutusid, riidesid naiste ja lastega.

— Ega ei ela küll siin, trotsis juba väike poisiklutt, unistades öösigi tollest maailmast, tollest — sääli taga vee, kust pärit need jutud vanade suust. Kuidas see paisub, lõõtsutuna ohjeldamatuist kujutlusist, luupainajana rõhub ja veetleb. Nii algavad nemadki, nagu algasid isad, tuisupäistena, kogematutena. Ent elu õpetab. Saavad vanaks, surevad... Ja ring algab taas otsast pääle.

Aga merel õppisid mehed jooma, hulluks muutusid viina järele. Kaubitsema hakkasid, hangeldasid vanas easki. Taadid ja täismehed — kõik jõid — olid noored, julged ja tugevad siis. Sulasid hallist tarretusest, räuskasid, kiitlesid. Ja see tundus neile kõik: veel maksis elada...

Tüdrukul läks teisiti. Harva keegi neist lendas kaugemale rannast. Sünnitasid enne naitumist sageli, sitked ja alandlikud. Ei vihatudki õnnetuid — tuli mees merelt, kosis. Nende maailm oli väike, kesk karmi yett. Ootasid, olid õnnelikud, vargsi nutsidki põngerjate kahupäisse, poetasid palavaid pisaraid soredaisse juukseisse. Nutsid elu karmuse, oma meeste ja laste pärast. Kuid rahunesid, soolane tuul kuivatas silmad, süda andis järele, lõõritasid ja laulsidki. Neil oli nende kodu.

Kuidas see aga kõik muutus. Ajad muutusid.

Tänapäev tülkis randa nagu kuri haigus. Meri hülgas oma lapsi. Siirduti sisemaale, suurisse taludesse sulaseiks ja tüdrukuiks. Naised pääsid linnagi. Kokku nagu rääkisid ja põgenesid üksahaaval. Ja tagasi ei tahtnud keegi, kartsid kõik nagu katkuposeta.

Ent Liis oli taas nagu sattunud tormipelgu siia. Tahtis vaid tõmmata veidi hinge ja minna

tagasi. Sinna, kus kangastus pilte avaramast, heledamast...

*

— Nõõ, kurat! käis jäme hääl, põrgatas seinal. Taamal logisesid vankrid üle silla, kägisedes ja aeglaselt. Viimased kooramad enne keskhommikut.

All siirduti juba õue. Kuus lõbusat randlast ja neli lõkerdavast tüdrukut. Laaberdasid, naersid torkavalt.

Tühjas laudas inisesid vasikad ja sumasid kärbsed. Huugas ja kohises nagu mesipuu.

Liis katsus tõusta, ent tahe killustus vastu karget jahedust. Veel nagu rõhus silmle uni, sõrme otsast suure varbani ujus magus rammetus. Hääl oli vaid sirutada nii — et ragiseb, iga närv täis pakatavat elujanu ja värskest. Teda vallutas mingi ebamäärane loidus. Iga-vesti nii lesida, muretult uneldes; pöörata selg kõigele mornile ja hallile, sujuvalt ja hellunult mõelda nagu kooliplikana kunagi. Unustada väiklus ja kibedad mõtted, armastada ennast, oma hingetõmbeid. Eilsest heina- niidust valutavad käed, selg — kõik matta raskesse unne.

Liis mäletas päevi linnas, suurt maja laiade treppidega, valgeid ruume, mis olid õhtuti täis tukkuvat meeleolu. Uus hommik naeratas tōotavamana eelmisest, iga möödunud päev oli lühike. Kuidas tekkis tahe haarata kinni kõigest möödunust, rebida, sikutada tagasi...

Üks, kaks, kolm... ta luges trepiastmeid tippides, joostes ülalt alla ühe hingega, riivates vaid pimedust kergelt ja kuulmata. Kõrvus heljus veel kaja selja taha jäänud tütarlaste muretust naerust. Ent ukse sulgedes haaras teda see rütmiline põgusus, mis omanc päevale, mis sisaldab kerget ja kõditavat, petlikku joobumust tühisestki.

Jalutada nii — võõraste nägude seas, naeräatusega näol. Tunda end riivatuna paljudest

väljaspoole suunduv rahvuskultuuriline töö seda intensiivsemalt päevakorda võtta, luues sellesuunalise töö pidevuse hoidmiseks ja keskendamiseks kultuuritoimkonna.”

Ja siin on tingimata tarvilik luua kontakt rahvanoorsooga. Üliõpilaste ja rahvanoorsoo koostööst ja tihedaist kokkupuuteist moodustub lähendav ja ühendav side, mis ei lase meid jääda üksteisele võõraks. Rahva ja selle rahva haritlaskonna veened ja tõekspidamused ei tohi oluliselt erineda. See-pärast tuleb juba nüüd hoiduda, et ei kasvaks meie rahvale haritlaspere, kes oleks hingeliselt võõras rahva suurele enamikule. Tuleb juba nüüd kanda hoolt, et meie rahvanoorsoo ja üliõpilaste kui tulevaste haritlaste vahel valitseks tugev kontakt.

Kus ent on see koht, kus võiks ühiselt töötada ja kasvada ühte töös rahvanoorsoolane ja akadeemiline noor?

Selle puht organisatsiooni küsimuse lahendab ÜENÜ, kes kõigi raskuste kiuste, vaatamata raskeile aegadele ja oludele on arenenud põhjamaise visadusega. ÜENÜ pole kaugeltki mitte enam mingi keemiline valem — nagu hiljuti mainis meie hariduselu juhte — vaid rahvuslust, omariiklust ja oma-kultuuri hindav ja kandev noorsoolaste pere.

ÜENÜ koosseisust on suurem osa rahvanoorsugu ja need noored on siin leidnud kindlad sihid rahvuskultuurilise töö arendamiseks, kuid vajavad nii tihtigi vaimset kaasabi ja seda teiste abistajate (näit. õpetajad jne.) seas võivad pakkuda üliõpilased. Tunnen, et otse hädavajaline on nii ühele kui teisele poolele tiheda koostöö loomine.

Senini on selles suures seesmisest jõust kantud noorsoo-organisatsioonis üliõpilased võrdlemisi vähe töötanud kaasa. Viimasel ajal ent siiski on rohkesti üliõpilasi hakanud liituma ÜENÜ-ga. Tartu ülikooli juures töötab isegi eriorganisatsioonina „Akadeemiline ÜENÜ” 1934. kevadest saati.

ÜENÜ — see suurim noorte organisatsioon olgu selleks vahemeheks, kus rahvanoored ja üliõpilased sirutaks käed rahvuskultuurilise töö edukaks edasiviimiseks.

ACEKSEI DOŁGOŠEV:

Luuletajale

*Sa oled uhke kui lipufiri
ja meeletult julge — kui mõõf.
Sinu silmadeks põhjatud järved,
mida mõõda ei ütski mõõf.*

*Sa oled tirkas kui hommitpäite
ning jäif nagu karastet raud!
Sinu südameks tormine lüüra
ja hingeks ful — tulitfew laul.*

K. HEFFTLER, akadeemik

Vana Tallinn

ÜHE NOORE SAATUS

Elas sajandi algaastail noormees Jaan Kreek takka Lihulast, Voosust pärit, kes käis Haapsalus linnakoolis — „gorodskoi's”. Oli tuse ja tugev, valge peaga, punaste põskedega ja kõnnakult raske, ehtne maapoiss.

Nägin teda iga päev tulemas koolist ühes teistega, kellest ta paistis välja, kui ta möödus mu aknast. Vahel nägin teda suure bassapasonaga kaenlas, millest järeldasin, et ta harrastab ka muusikat, mängides kooli orkestris.

Mitmel puhul kohtusime kohalikus Karskuse Kuratooriumi lugemislauas, kus ta raamatuisse ja ajalehisse süvenes.

Seal ta ükskord tutvustaski end mulle ja palus luba mu töötoa külüstamiseks. Lubasin talle seda meeleldi.

Vahepeal sain teada, et ta koolis on hea õppiia ja muide ka luuletavat. Kui ta siis esmakordselt mind külüstas, ilmutasin talle otsekohe, et tean ta katsetamisest luulepõlul, ja palusin teda mulle kohe tuua näha

oma luuletisi. Ta punastus, aga läks ja tõi mulle kaks vihku.

Lehitsesime neid koos arutelles. Jätsin vihud enda juure, valisin neist välja mõned paremad ning küpsemad luuletised ja saatsin need ajalehetele, kus nad ilmusid varsti.

Kui siis noormees mind jälle kord külüstas, näitasin talle luuletisi trükitult, et seega sisendada tasse usku ta andesse. Soovitasin talle ka paremat kooli otsida, kui seda oli tol ajal Haapsalu „gorodskoi”. Mingu näiteks kas või Pärnu gümnaasiumisse, mis ei võinud ta sünnikohastki kaugemal olla kui senine Haapsalu. Kuid noormees kaebas, et vanemad on vaesed ja et teisigi lapsi on koolitada, mistõttu ei jõudvat gümnaasiumi kõrgemat kooliraha tasuda. Andsin talle nõu puuduva osa esialgu laenata, kuni uuel kohal kodunedes hiljem juba tundide andmisega võiks kodunt saadud rahale lisa teenida. Jutustasin, et mul olevat seal sugu-lane, kes ennast ainult tundide andmisega

---

pilkudest, otsida poosi, sirgena, pää püsti. Lähida lennates, elegantselt, kartes nagu põrgata, riivata. Neelata kõike, mis väljaspool väsitavat mõtlemist. Süüa silmiga, kuulda kõrvadega ja katsuda käega.

Ta leidis end väikesena, sarnanedes möödujale nagu mesilane mesilastele. Kui ilus oli siiski iga päev, mis lõppes. Vaja sattuda vastavasse meeleollu, et ärgata lõkendavas vaimustuses, naeratada ja imestuda.

— Kõik läheb mööda, halb läheb mööda ja asemele tuleb häa.

Naeratage, naeratage! Sapp ja kibedus tehke meeks. Ja Liis leidis end naeratamas võõraile mehile.

Voogav muusika, kuum leitsak, lohisev tants ja surutud hääled. Sukeldus sinna, sinna, kuhu niipea ei ulatu kartus mure ja lageduse pärast. Inimesed, mehed ja naised, uimased viinast, lohisevast tantsust ja sumisevast muusikast sisendasid temalegi selle joobumuse, joobumuse tantsust ja muusikast.

Ta tantsis ja ta maailm vast piirduski tollega. Tantsida kergelt ja andudes — unustada kõik muu...

Ent siiski, järgnev päev mõjus teisiti. Päeva pisiasjad kollitasid halastamatult. Piinas kohusetunne. Eilne ülev elamus ja kergus oli nagu unenägu. Mõeldes tagasi, tõrkas iga mälestus. Neid torkeid tundus vaja varjata ja häbeneda enda ees. Meeleolu oli segu tuska ja

häbi, mida pidi neelama nagu roostetanud rauda.

Liisi hinge irdus aim virelemisest ja hallusest. Sää! rannas... See kibestas meeli. Sää! kus sigimatu meri mustas hagerikkude ja võrkmajade taga...

Harva mõtles Liis tagasi kodule rannas. Armetu ja madal sää! kõik oli siis, kuhu võis känguda nagu sohu. Sinna mõteldes pugus nagu tema hinge sellest väikesest ja madalast. Ärgipäev hakkas alasti paistma nagu roiskunud maa valge lume alt.

Koolivaheajal kannatas Liis kõik, lootuses sügisel pääseda. Ehkki päevad olid närivad, sisutud ja igavad. Linna kippus süda, kus kõik muretum, heledam...

Milleks piirduda ärgipäevaga, mis hirmutab hommikuga, petab päevaga ja õhtul saadab leina oma kiire lõpuga. Kas pole nagu sääsed need pisiasjad, näljased, verejanulised. Tükivad kallale. Need vaja peletada selle pühapäevalise muretuse-suutsuga.

Ja nüüd oli ta siin, otstarbetuna enesele ja teistele, kes juuritid pajuviitsana ei suuda kippuda märga liiva. Iga päev venis nagu ront vastu vett, täis meeleolude keeriseid ja kiuslikku rahulolematust. Põrkas kokku nagu pimedas ruumis selle maailma ja inimestega.

Ah, need mõtted teevad rahatuks. Nagu sõnnikuvedu on elu, must ja võigas. Inimesedki, tundevaesed ja endaga rahul nagu töö-

koolitavat, ilma et vanematelt mingit abi saaks. Soovitasin talle, oma kodukoguduse õpetaja soovitusel, ühe kohaliku rikka vana mõisapreili poole pöörata, et see annaks talle ühe semestri jaoks gümnaasiumi õppetasu.

Seda tegi noormees ja sai raha, kuigi vähem, kui lootis ja mitte ilma manitsuseta, et ta „nende vaenlaseks” ei saaks s. t. et ta ei rakendaks oma hariduse oma rahva hüvede kaitseks.

Vististi oldigi varsti ebasoovitavaid teateid saadud, sest lubatud raha jäi saamata ja noormees sattus kitsikusse. Kutsusin ta Pärnust Tallinnasse, võttes teda enda juure. Siin tutvus ta paljude teiste noortega — kuni tulid 1904. ja 1905. aasta, mis ka teda haaramatult ei möödunud. Ühel koosolekul sattus ta ühes mitme teisega sandarmite kätte. vangistati ja saadeti Vologda vanglasse. Aastaid ei kuulnud ma temast, kuni 1908. kui olin isegi maalt saadetud välja ja elasin Soomes, teda kohtasin juhuslikult Peterburis. Kutsusin teda jälle oma poole „puhkama” ja edasi õppima. Ta võttis selle kutse vastu nähtava heameelega, kuid ütles enesel enne veel toiminguid olevat Vologdas, kuhu tahtis sõita lähemal päevil. Sellest ajast jäi ta kadunuks. Hiljem olen kuulnud, et ta oli surnud seal tiisikusse.

hobused. Nende väiklased mõtted haisevad kadedusest ja urinast...

Ja temast ei saa nad keegi aru, keegi ei tahagi. Pigemini, nad kõik on valmis larinal purema nagu ketikoerad, julgemata tõsta silmi, südameis kadedus, kadedus kõikide nende pääle, kes vabad, kes rohkem kui nemad...

Nii temagi. Naerma ja naerdes lootma õpetati. Aastaid õhutati, lõõtsutati, vabastati, näidati elu päikesepoolset külge. Teritati mõistust, et mõtlikumalt elada kõrgemal ja kergemalt, et ei oleks vaja rinnaga teed murda madalalt leivakannika juurde.

Kuhu jäid kõik üleslõõtsutud kujutelmad kergemast ja puhtamast, mis kunagi olid võimalikud ja kindlad. Need murdusid argipäevas, pudenesid, hajusid nagu tolm tuulde. Liis võis väsimuseni otsida põhjust, kuid asjata. Tuhat küsimust, tuhat süüdi — kõik need lämbusid armetus vihas, tusas ja janus millegi parema järele, parema elu, paremate inimeste, parema ümbruse järele.

Tuult oled sa tallanud, tuult — tegi endale etteheiteid vargi. Tahtsind liivast rannateed mööda põgeneda, kuid kitsana ja keerutavana tõi see su tagasi siia roigasaedade, kadakate ja roostepunaste sõnajalgade juurde, halli ja troostitu mere juurde...

Uni oli kui pühitud. Hing oli jälle keerdus trotsist ja mõrudusest. Igapäevane kalk mee-

Lehitsedes täna oma koltund paberites, juhtub näppu tema käekirja osutav luuletis. See on järelelõõtsud ühele ta sõbrale, minu õpilasele, kes suri varakult:

— — — — —
„Head ööd, mu äraväsinä kaaspüüdja,
Hea sõber, tubli eluseltsimees!

Sa nagu kõrge kuuske salgast langend,
Su kalmu teised kaevand imestes...

— — — — —
Kesk sompus ilmu, sügisesi öid
Ja kevadeta, ükski läks su künklik tee.

— — — — —
Kuid läbi udust, aurust, pimedusest,
Ööst, päikest peitvaist pilvedest
Su vaba vaim siit üles, välja tungis
Ja võitles julgelt elu, tõe, vabaduse eest,
Ja see sind karastas ja jõudu andis
Ja kurvil tundel, üksinduses tegi tugevaks.

— — — — —
Veel oli hommik — eluhommik,
Kesk kiiret tööd, kesk raudaraskel teel,
Kui rauges rammu, väsimus sai võitu
Ja uinusid sa suure elu eel...

— — — — —
Olgu need sõnad pühendatud talle endale
kurvaks järelelõõtsudeks.

Taeblass, aprill 1934

leolu tegi kaineks ja erksaks nagu külm vesi. Ei veedelnud enam voodi hubane soojus... Ünes siirduti jälle tagasi tööle, käratsedes. Naerdi jälle laialt ja alasti.

Väraval kohtas neid Liis. Häbi! Ta vihas, et pidi punastuma abitusest nende ees, olles varem valmis sülitama...

— Näe, preili tõuseb täna vara üles! kihistas keegi tüdrukuist. Võiduröömus naer pani värisema õhu, võigas naer abitu üle.

Nagu oleks ta peaga seina jooksnud, tormas tuppä pörutatuna, abituna, väeti ja võimetu alandusest, vihast. Sees tahtis lõhkeda pakitsvast valust. Kõik ängistas, nõõris. Silme ees surises ja virvendas, keel kidanes kurku. Ei saanud nutta, närvis vaid pliiatsi pilpaiks. Rauast olid hambad, valmis närima, purustama...

Kui saaks ära siit, ära iseendaga, ükski... Ent kuhu?

*

Ohtupoolikul Liis läks karja. Huugavale pääle oli nii hää lahe tuul. Salalik ussinaer ja kahjuröömsad pilgud, need söövad südame.

Karjamaa oli täis suuri kadakaid ja kõrget raudrohtu. Sinna oli nii hubane pugeda peitu terve maailma ja inimeste eest, kõige raskuse ja murega südames. Nagu kord lapsena sirutada karedasse rohtu, silmad ja juuksed nõretamas päikesest, ninna imeda kadakate kuiva ja teravat lõhna.

A. HEFFTLER

Vana naise pea

LAID MEREN:

KODULE

Kus pillk mõõdab soode ääretut nukrust,
mere tinase sügisest hallust;
aeg tusane pilvede pidevast nutust
pelgab päevade pikkade valgust;
õõtsub karedais tuulis kaharaid mände,
hõõgub kanarpik udude vinas;
häälitseb kaeblikult rändlinde parvi
kadudes kauguste sinas...
Kus kevadelumed naerdes ja nuttes
pagevad poriseilt põlluteilt;
soode serval vaeleivad kaski
keset lilli lõhnab kuldseid ja kirevaid...
Kus rõkkavad metsad nii linnulaulust,
õõtsub tuules valmivaid vilju;
koiduni kumavas ehatules
öö suvine mõõdub meist hilju —

See on mu kodu, mu Põhjala kaunis,
mu unelmaid rahutuid hellitav.
See on mu kodu nii kallis, nii kauge,
kuid südamele nii lähedal.

Hää oli lamada nii mõnuledes, unustades
kõik kibedus. Jonn ja trots kadusid aegapidi
taha kadakate, sinna, kus leevendas ja kiir-
gas meri.

Ilm oli tuuletu ja meri laabe, nasva taga
vaid läigatas ja virvendas sünk rohelus.
Vastu päikest sulksus ja sädeles vesi. Kivisti-
kus vilas silmle valus tulemäng punaseis,
rohelineis ja violetteis naastukesis. Lämmata-
valt kuum oli õhk, hingetu ja tappev nagu
ahju suus. Palavus kleepus keelele ja kurku.
Vesi joome all oli roostekarva, lääge ja soe.
Vesi sulksus, haisev, õhutu ja sogane. Ogali-
kud loovisid lollidena ja töbistena, sirutasid
avali suud roiskunud veest ja vaakusid surma,
kõhud ülitse, punased silmad pungis.

Joome taga kilasid lapsed. Nagu siugud, põ-
lenud ja tõmmud. Nagu pardid paterdavad,
lõhki sääri ja palja päi ründavad tuules, juus
sore ja sagris nagu ruhihein. — Südame sopis
Liiski soovis olla laps veel, vaba ja muretu.
Oleks nagu tahtnud veel rünnata sõnajalus ja
kadakais, solistada meres, sogases ja läm-
mis...

See vaade rahustas, sinerdusse uppuv meri
ja päälelõunane tukastunud päikesevalus kar-
jamaa.

Kibe võru sisimas andis järele. Palavus
tõi ihhu rammestava segu laiskusest ja väsi-
musest.

Üksikud pildid läbielatud koolipõlvest käi-
sid tasase surinaga läbi pääd, üks ilusam kui
teine.

Iga kõrre, iga juure ja putuka juurde oli
upitatud sääl mõistus...

Riitsikad saagisid, nagu lõõtsutasid. Liis oli
laisk, et neid vaadelda. Kunagi, siis tundis ta
lõbu ja naudingut puhkevast õiest ja värise-
vast lehekesest, aimas lakkamatut võistlust
kiduras kadakapõõsaski. Need ajad olid nagu
taandunud.

Kunagi hämaras ruumis, kus riulid täis
klaaspurke ja pudeleid, kus iga tolmukübe
lõhnab nagu apteegis, näitas pikk ja kuive-
tanud õpetaja neile riitsika skeemi. Nagu eile
oli see alles, isegi nood rohulõhnad hõljusid
siin kadakate vahel, teravad ja kõditavad.
Too oli sääl Pärnade alleel. Ja kuidas see
„vana“ liigutas suud nagu suur riitsikas. Ja
nemad, tüdrukud, naersid lõhkemiseni — ai-
nult Ella, säält tagant vaikus. Toosama pikk
tüdruk, kes varjas oma suuri rindu ja oli
Rohuriitsikaga — „vanaga“ hääs vahekorras.

Siis kevadel, kui täntsiti hilja õõni tolmuses,
närbevate kaskede ja lillede lõhnases koolisaa-
lis, kolmkümmend kaks tüdrukut valges, iga
närv neil tulvil pakatamas rõõmust, pääd pingul
täis julget lootust elule, tulevikule...

Nad lahkusid hommikul higestena, küllastu-
nult, käes igatsetud paberid ja närbunud tul-
bid.

Kui ilus on elu, kui ilus on noorus!

Hoidke päikest pea peal! kumisesid veel
praegu tolle paksu vanamehe sõnad, keda
vihati kunagi nii väga.

— Me hoiame päikest oma... Oli tema
ka üks neist, kohkumatu ja julge, valmis ja
küps, hing niiskes nukruses — mis saab hom-
me. Ei — homme on me elu nii nagu tänagi,

HUNNIK ÕNNETUST

Mõtteisse vajunult kõnnin piki kesklinna tänavaid. Nägu tõsine nagu inimesel, kes parajasti ei naera. Ehmun, kui äkki keegi tõukab mulle sõrmega kõhtu. Riputab end mu vesti kolmanda nööbi külge. Näen — see on inimene. Päris tavaline inimene. Ainult pää üleni sidemeis. Vasakul silmal suur sine-tav muhk. Üks käsi seot kaela. Vaatan ja mõtlen. Aga mitte ei tule ette, kus või millal olen kohand sellisega.

Taipan seda vast siis, kui nööbilrippuja sopsab mind uuesti sõrmega. Ja ähib:

— Nooh, ää pöörita silmi kedagi. Ütle ikka tere kah...

— Pttü, kurat, sina oled! Eks sa's teind kohe häält. Ehmatad ilmaaegu niiviisi, tunnen ära oma vana sõbra Joosep Sahkenpärgi. Aga... kuule, vennas, sa nagu poleks hästi oma nägu täna? Või pole ma sind varemni lähemalt uurind...

— Ah, mina? Kuidas arvad? Eks ma ole

kui kõik muudki tõprad loodud me armsa vanajumala näo järgi...

— Ära lobise siin maailmaloomisest ja... lõõn pahaselt käega. Ise näeb välja otsekui hunnik õnnetust, millest nagu mingi teehõõvel või... üle sõitnud... siis veel vanajumala näo järgi! Kõnele parem, kelle käest sa õige need obadused said?

— Tühja ka! ohkab Joosep. Oli väike jutuaajamine...

— Jutuaajamine? Kellega siis?

— Sul on kerge küsida: kellega? Peaksid ometi teadma, kui naised hakkavad kord rääkima, siis on sul ikka armid ees ja taga.

— Niimoodi! venitan taibates kõike. Ja-ah. Aga mispärast siis — ja nõnda rängasti kohe?

— Ära vingi kogu aeg selle kallal. Nagu peni, kel justkui kustki kipitaks... vihastub Joosep. Kuid kui sa nii kangesti tahad teada, ma võin sulle ju rääkida.

üllas ja jõuline, täis ohjeldatud karedust ja õrna, lüürilist lund... Liis kuulas muusikat — kuidas kõik elu mahuks siia, sellesse tormitsevasse ja voogavasse, loitvasse ja hõõguvasse...

Ah — siis tol õhtul olidki Ella ja rohuritsika kihlused! Kunagi tahtis see roigas tedagi. Ent tema vaid naeris ujedalt: päh —

Aga nüüd nad suvitavad, joovad morssi ja kuulavad muusikat. Õhtul tantsivad.

Ja tema siin, käib karjas, karjas. Liis naeris, pettunult ja kahjuröömsalt. Selles naerus oli surutud valu. Ta punastus, oli jälle sõtkunud hellale kohale sisimas.

— Sinna kivi alla poeksin häbi pärast, alan-duse ja piina pärast... kui Ella läheks mööda.

Rahutus nirises verre, peene, nägematu niidina. Enda ees tundus paha ja piinlik, et pidi sulgema silmad.

Sää! lajahtus äkki läbi õhu ema valus sõim:

— Liis, Liis!

Ta tõusis rabatuna. Keset kaera sasisid lehmad.

— Te sunnikud, niisugused...

Must ja meeletu viha vallutas ta, mis tegi pimedaks ja punaseks silme ees. Üle kivide ja kadakate tormas tüdruk. Ta sääred veristusid vastu kive ja raagus kadakaid, vesi tükkis silmi — ent viha tõusis, viha meeletu ja must.

Kõikide nimel, oma raiskunud lootuste, pettumuste, viletsuse, vastiku kodu nimel — võtta ja virutada. Puistata välja kõik hinge

taha settinud vimmi; maksta kätte kõigile, kõigile — ka tolele Ellale ja Ritsikale...

Ta kahmas, rebis ja kiskus küünte murdu-des suuri kive ja virutas kõigest jõust. Hull meeletusest, kahmas ja lennutas. Lehmad kõverdusid ja röökisid, komistades armetutena sasiitud viljas. Kaer sahis.

Takerdusid tüdrukugi jalad, vihast sinisena kukkus kõhuli keset sasis vilja.

Kõik kees ja mässas temas. Ei saanud nutta, karjuda. Lõi hambad kuiva mulda ja kugistas, lämbuniseni kugistas... Vajuda, kaduda tahtis oma toore viha ja häbi pärast...

Süda murdus nagu jäme teivas, mis suurest kõõlumisest raksatas nagu liialt pinguli vibu. Iga päev paenutas, meeoleolud, igatsus, tusk, ahastus — kõik koolutasid.

Lõpuks murdus...

Täna ei kuulnud Liis kuidas inimesed naer-sid, tundsid häämeelt ja parastasid.

— Saksareili sõge lööb ju lehmad peris ää kohe! kõõrutas naabrieit.

Sää! eemal istus ema kraaviveerel ja nuttis. Alandus teiste ees ja kaastunne tütre vastu — see sõõrutas ainult kuumi pisaraid.

Kaerapõld sahis, ritsikad saagisid. Nagu lõõtsutasid, Taamal logisesid vankrid üle silla. Viimased koormad. Mehed trallisid, tüdrukud rökkasid.

Keset põldu nuuksus Liis, kelle hing oli sõlmes päale rasket tormi.

Joosep haarand mul kaenla alt, sammume tagasi tulnud teed.

— Vaata, algab, leian ükspäev laualt ajalehe. „Pulmaleht” või mis selle nimi oli. Naine oli vist toond. Tema ostab seda värvilist või kollast kirjandust. Jah, „Pulmalehe” ja loen. Muudkui terved leheküljed kuulutusi. Et igatiks üha otsib omaette tutvust. Tahab ikka rikast ja ilusat. Noort ja tarka. Küll naisi ja mehi. Nagu ma kord juba olen sihuke tõsine inimene, siis kihvatas läbi pää, et kui teeks õige pisut nalja ja...! Ja teingi. Täitsin kõigi südamesoovid neile sobivate isikute näol ja kutsusin kõik kohtama ühel ja samal päeval ning kellaajal „Sinise ahvi” kohviku ette. Tundemärgiks palusin võtta pihku „Pulmalehe”. Üldse saatsin ära viiskümmend kolm kirja. Sa pead teadma, kus oli ikka tööd ja tegemist.

— Kas naine aitas ka või?

— Naine? Päh, see keerub oli läind jälle sinna Langend Tütarlaste Parandamise Ühinguksse koosolekule. Nii et oli, jumal-tänatud, vaba voli ja võimus. Nojah, ootasin siis suure igatsusega seda töötatud päeva ja läksin määratud ajal vaatama, kuidas see tutvumise asjandus ka susiseb. Noh, küll oli inimesi! Kõiki kutsutuid polnud, aga oma paarkümmend kindlasti. Ja milliseid! Oi kurat, justkui sirkuses. Vanu ja noori, vigaseid ning sante. Kus naised olid end üles puhvind. Näod särasid ja hiilgasid, valgendasid ja punetasid, mis õudne. Ja mehed — säherdusi polnud ma varem näind. Endal pole üht jalga olemaski, aga „Pulmaleht” peos ja otsib tutvust. Seisin siis säääl teispool kõnniteel ja naersin südamest. Et saab kordki elus ometi korralikult naerda. Naersin ja naersin, nii et pisarad tilkusid. Kui äkki mu ette kerkis otsekuu maa alt suur kogu. Pimedaks läks kõik ümberringi. Nagu äikesepilv oleks tõusnud korraga. Oliigi — ja õige tugev. Välkugi

lõi, sest kogu müristas: „Keda sa logard naerad siin?”

— Kes see's oli? segan vahele.

— Kes? Minu jumalast saadetud abikaasa ikka, kes muu. Oli minu teada läind küll sinna langend tütarlaste juure, aga...

— Ah, siis algaski see jutuaajamine?!

— Just siis, jätkab Joosep kurvalt. Just siis. Koduteel sain vaid mahti märgata, et temalgi oli peos „Pulmaleht”. Toosama, mille järgi olin saatnud vastused. See õige jutt aga algas alles kodus. Karjusin küll appi ja hüüdsin, et mul on juba ammu „nokk aut”. Aga kus tema, muudkui edasi peksis... Kuni väsis. Üht ma sulle ütlen, armas sõber, ära kunagi säherdust lollust tee, et võtad naise...

— Eks ma katsu, naeran. Ega see asi siis alati nii hull pole?

— On küll! Hullem on, nuuksub Joosep.

Nuusates nina, osutab äkki sõrmega ettepoole ja karjatab:

— Ta on praegu jälle selles parandamise ühinguks!

Silman hetkeks teispool tänavat lähenevas emand Sahkenpärki, käevangus kandiline mehekolask. Rohkem ma ei näe, sest Joosep sikutab mu kuuekäist pidi kiiresti kõrvaltänavasse.

— Kuul'd sa, kulla sõber, mis oleks, kui läheks ja teeks väikesed... sõnab mulle. Ma olen ikka üks hunnik õnnetust tööpoolest.

Koputab sääljures endale nimetissõrmega kõrisõlmele. Pilgutab tähendusrikkalt oma täiesti kinnipaistetand silma.

Lähemegi. Ei tee väikesi. Päril suuredki teeme. Igatahes nii suured, et järgmisel hommikul Joosep ei saa pilgutada enam kumbagit silma.

Naiseaga oli väike jutuaajamine koju saatuses.

„ESTOTRÜKK“

TALLINN, SUUR KARJA 8. TELEFON 445-25

Valmistab igasuguseid trükilõid mõõdukate hindadega.

MASINALADU * AUTOMAAT TRÜKIMASINAD

RAHVUSTANTSUST

Pidustused Viinis

Kuigi tehniline ajavaim rahvastantsu tahab suruda muuseumi — näib see rahvakunstiharu olude kiuste nõudvat endale ruumi ka tänapäev. Isegi metropolid, tehnika ja moodsa tantsu keskused nagu London, New-York, Viin, Stockholm, Helsingi ja Tallinnagi on suve jooksul korraldand senisest suuremaid rahvastantsu paraade.

Peatume Viini pidustuste juures, millised olid korraldatud rahvastantsu viljelemise huvides ja millised esijoones kandsid ka võistluste laadi. Kutse osavõtuks saadeti ka Eestile (ÜENÜ-le).

Endast on rahvastantsuvõistlused selle sõna kitsamas mõttes läbiviimatud. Ent asjatundjad hindajad tegidki otsuse alles iga trupi üldmulje, ühtluse, kooli, stiili ja reper-tuaari järele. Iga rahvuse ettekannetest oli paarile parimale tantsule ette nähtud üks või kaks auhinda. Ent juhtus, et seks puhuks komponeeritud tükki hoogsalt ja hästi ettekandev trupp auhinnast ometi ilma jäi — polnud see enam rahvastants. Auhinnast ilma jäi ka läti trupp, kes koosnedes vaid daamidest, ka meesosades lasi esineda ümberrietatud tütarlastel!

Võidutses Rootsi, kus teadagi rahvastants leiab elavamalt viljelemist. Alguses tundus küll, et rahulik ja stiilne rootsi trupp vaevalt suudab konkureerida temperamentsete poola, rumeenia jt. slaavi tantsudega, millised sageli saadeti juurekuulva kisa ja akrobaatiliste hüpetega ning suurepärase rõivastuses silmapilgul mõjusid hästi. Kuid jury hindas siiski enam üldmuljet, rütmi, kooskõla ja rahvuslikku stiilipuhust.

Pidustuste kohta kirjutab „E. Noorusele” rootsi trupi liige Ragnar Vallmann:

„Naervasse Viini kogunes 1. juuniks palju rahvusvahelist rahvastantsurahvast. Lahkete Viini rahvastantsusõprade kutsel oli siia rahvusvahelisile pidustusile kogunud rahvastantsijaid üle tosinast riigist.

Enne kõige olid need austerlased ise, kes esitasid siin oma oivalisi rahvastantse ja kauneid rahvusrõivi. Esindatud olid kõik maanurgad alates Tyrolist, Steyermargist, Burgenlandist ja mujalt. Oli huvitavaid truppe, lõbusaid tantse, kirevat riietust ja lustikat joodeldamist.

Ungarlased olid esindatud 70 liikmelise trupiga viiest eri maanurgast. Tulnud olid need valitsuse kulul ning esitasid pidustuste kaunimaid tikandusiga ilustatud rahvusrõivaid. Kaasas oli neil oivaline mustlasorkester. Nende ehtne csárdás pani pealtvaatajad otse vaimustusse, samuti ka nende mõõgatants.

Sama kirevad ja huvipakkuvad olid ka 20 ukraina esindajat oma slaavipärase riietuse ja temperamentsete tantsudega.

Läti oli esindatud 14 daamist koosneva

trupiga. Osa neist oli muidugi riietatud pois-tena, mis mõjus maskeraadlikult.

Taanlaste lõbusaid rahvastantse esitas kümnehingeline trupp ja Hollandist oli jõudnud tulla 25-hingeline rühm, kes oma lihtsa riietuse ja raskepäraste puukingadega äratasid groteskset šarmi ning tõelist külameeleolu.

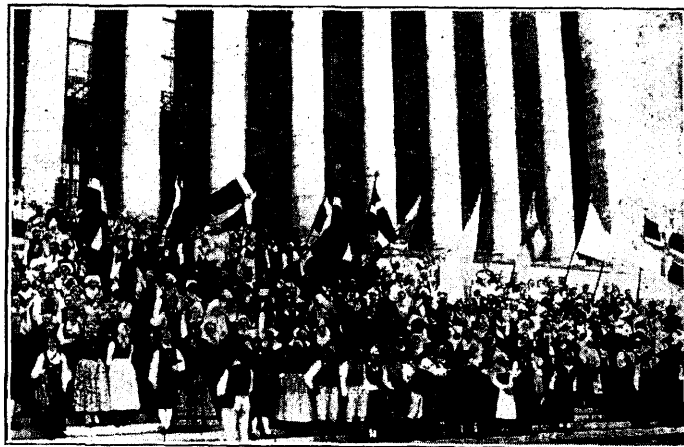
Poolast oli tulnud väike trupp piiriäärseid mägielanikke Zakophanist, kes oma mee- leolukate tantsudega ja eriti lõbusa kirve- tantsuga äratasid tähelepanu. Sama suure tähelepanu osaliseks said ka rumeenla- sed oma omapärastes rikkalikult brodeerit- tud riietuses ja kahe oivalise mustlasest moosekandi saatel.

Ka Bulgaaria oli kohal ja kujutas bul- gaaria rahvastantsu omapärase eksitamata- loo- duslikku — vähe metsikutki — tooni selles kosmopoliitiliselt kirjus sensatsioon, kus ise- gi Jaapan, India ja Hispaania olid esindatud ja kuhu meie, rootslased, oli- me suutnud tuua trupi 19 tantsija ja 2 män- gijaga.

Olime kindlasti lootnud siin kohata meie lähemate naabrite norralaste ja eestlastega, kes tuntud oma rahvastantsudega, kuid kah- juks puudusid nad.

Esinemised ja võistlused algasid piduliku aktusega Viini raekojas. Järgnes suur lippu- dega rongkäik läbi linna jälgitud tuhandeist pealtvaatajast Lõppes päev suure, ühise koosviibimisega vanas ohvitseridekasinos.

Järgnesid esinemised Schönbrunnis, millis- ed kestsid kolm päeva. Esinemisi jälgiti hoo- lega ning olid nad samal ajal ka vist esi- mesed sellesarnased rahvusvahelised võistlu- sed. Kohtunike kolleegiumi valiti 7 maa väl- japaistvamad esindajad.

*XI Põhjamaade omakultuuripidustust osavõtjaid
Eduskunna hoone ees Helsingis*

Ungari ja Rootsi said kumbki kolme auhinnatud tantsuga suurima arvu punkte. Rootsi poolt said auhinna „Kuffdansen”, „Skrälåt” ja „Kanga kudumine”. Teistel rahvustel hinnati mõnel paar, mõnel üks tants, kuna paar maad (ka Läti) hoopis hindamata jäid.

Järgnes südamlilik lahkumine ja esindajad kiirustasid unustamatute muljetega igaüks omale poole.

Meie trupp külastas lähedasi Alpe ja sõitis siis ringreisule Lõuna-Saksamaale, kus esines Münchenis, Mainzis ja Hamburgis. Nende ridade kirjutaja partneriga eeldas külastada Ungarit, kust saadab tervitusi „Eesti Noorusele” ja Eesti sõpradele.”

Pidustused Helsingis

13.—16. juulil k. a. toimusid Helsingis järjekordsed — sedapuhku XI Põhjamaade omakultuuripidustused, millest võttis osa ka ÜENÜ Tallinna osakonna rahvustantsutrupp. Pidustused õnnestusid ülihästi, ehkki need esmakordselt leidsid aset Soomes. Osa võttis pidustusist Rootsi, Taani, Norra ja Soome

rahvustantsijaid rohkel arvul, üldse kokku umbes 800.

Pidustused algasid 13. juulil piduliku aktusega Helsingi konservatooriumi saalis, kus öeldi tervitusi pidustuste korraldajate ja ka küllasõitnud rahvuste esindajate poolt. ÜENÜ Tallinna osakonna nimel tervitas R. Kivirähk. Samal päeval oli ühine väljasõit Seurasaaarele, kus oli ühtlasigi korraldet rahvustantsuesinemine kõigi rahvuste osavõtul.

Järgmise pidustuste päeva õhtul oli esinemine Hesperia-pargis, kus eestlased võitsid oma tantsuga paarituhande pealise pealtvaatajaskonna täielise poolehoidu. Eriti vaimustas publikut eestlaste „pulgatants”.

Pidustuste tulipunktiks olid rahvustantsijate esinemised 15. juuli õhtupoolikul Töölo jalgpalliväljal. Suurepärasele rahvustantsu eeskavale järgnes hiljem rahvapidu, kus iga rahvas võis esitada oma tantsu, mängu, kombeid, muusikat, laulu jne.

Viimasel pidustuste päeval oli näht ette ühine raudteematk Hämeenlinna, millest aga eestlased ajapuudusel ei saand võtta osa, lahkudes pidustusilt parimate muljetega pühapäeva hilisõösi.

MAATULUNDUSEST

Maanoorte kongress Arknal

23. ja 24. juunil peeti Arkna põllutöökoolis maanoorte kongress. Refereerisid: J. Hüner-son — maanoorte liikumise mõttest, K. Liideman — maanoorte maailmavaatest, A. Eckbaum — maanoorte organiseerimisest kohtadel, J. Ümarik — maanoorte liikumisest Ameerikas, O. Kolk — milleks organiseerime, prl. Reindorf — ülesandeid kodukorralduses, J. Elken — maa algkool ja maanoorte liikumine, E. Vint, O. Kermas, E. Nugis, A. Kaal ja J. Luha — maanoorte ringide sisemisest tööst ja korraldusest. Saadikuid oli 80 ümber, neist kolmandik Saaremaalt, kus ringide liikumine elavam.

Võistlustest osavõtjad Õisu piimanduskooli trepil

Järgnes ühine lõunalaud ja tutvumine Arkna põllutöökooliga. Meeleolu oli hääd ja juhiseid edaspidiseks tööks viidi hulgal kaasa.

Põllutöökoolide õpilased võitlemas

Õisu piimanduskooli juures toimusid tänavu 7. üleriiklikud kutsekoolide vahelised võistlused.

Lüpsivõistlusil sai kõrgeima auhinna Ksenia Lõhmus, Väimela karjakooli õpilane. Esimese auhinna said Jakob Steinman, Arknast; Salme Trallmann, Kuremaalt; Valli Varik, Helmest ja Natalie Essenson, Kuusiku koolidest. Teise auhinna said G. Teinman, Jänedalt; Alide Sikk, Väimelast ja Olga Ero, Kõljalast.

Veiste hindamise võistlustel omandas kõrgeima auhinna Kuusiku karjakontr. assist. kooli õpilane E. Kunnapas. Teise auhinna sai Aleks. Bessaborkin, Kuremaalt.

Kõnevõistlusile anti hindamiskomisjoni poolt teemiks: Asutage kultuurkarja- ja heinamaid! Teine teem oli võistlejail oma valida.

Parimaks kõnemeistriks osutus Arkna õpilane B. Prass, kelle valitud teemiks oli: „Õpilase isetegevus koolis, vaheajal ja väljaspool kooli.”

Teisele kohale tulid: Friedrich Porro, Toomalt; Leonid Pirn, Vahilt ja Feliks Saare-mets Väimelast, kelle vabaks teemiks olid: „Kultuurkarjamaa”, „Kutsehariduse tähtsus põllumehel” ja „Kuidas kodutalu ja maa-

ühiskond võõrutaks noorte maalt äravoolutungi?" Võitjad said auhindu Kr. 15—5 suuruses.

liku tegevusega on ÜENU Saadjärve, Aluvere, Varesmetsa, Valgejõe, Koeravere jt. osakonnad. A. M.

Maatulundus ÜENU osakondades

167 ÜENU Keskjuhatusel saadetud tegevusaruandest selgub, et möödunud aastal töötas ÜENU osakondades 45 (e. a. 39) maatulundusharu. Lisaks sellele nais-käsitööharusid 13 (10), naisharusid 10 (5), maapäidamisharusid 4 (4), kodukaunistamisharusid 3 (2), ühistegevusharusid 1. Suurim tegevus on olnud juhitud oskuskursuste korraldamisele, milliseid on peetud: vorstivalmistamise ja loomaliha kursusi 16 (359 osavõtjaga); maatulunduslikke 13 (460); aiatöökursusi 11 (205); naiskäsitöökursusi 6 (94); meeskäsitöökursusi 4 (50) ja üks kodukaunistamiskursus. Ka suurim osa loenguist (52 = 11%) kuulub maatulundusalale. Lisaks sellele on korraldatud rida väielusõhtuid (kas puu või raudvanker — Tammiste jt.) ja 48 maatulunduslikku õppekäiku. Väljapaistvamad maatulundus-

Maanoorte ringidele kirjandust.

Põllutöökoja väljaandel on ilmunud 1) Maanoorte ringi põhikiri, 2) Puukooli ja marja-aia tööjuhised, 3) Seemnekasvatuse tööjuhised, 4) Linnukasvatuse tööjuhised, 5) Kodujäneskasvatuse tööjuhised.

Tööjuhised on hääll paberil, 25 lehekülge ja maksavad 8 10 senti.

ÜENU Keskjuhatus poolt on varem ilmunud ja veel vähesel arvul saada „Juhised aiamekasvatuse alal“ 40 lk. hind 15 senti, sisaldades juhiseid peaaesjalikult köögi- ja aiavilja kasvatamiseks.

Nimetatud juhised on vajalikud kõigile noorte maatulundusorganisatsioonidele ja ÜENU maatulundusharudele, kus tegevust kavatakse korraldada süstemaatlikult ja teadlikult, ning tegevusele lömmata kaasa ka õpilasi ja äsja algkooli lõpetanud noori. Juhised on hädavajalikud kui ettevõttega kavatakse esineda näitusil, kus töötulemused kuuluvad auhindamisele.

Maanoorte ringide tegevusest välismaal

Soomes

Maanoorte ringidesse oli koondunud 1933. aastal 26 486 noort, neist $\frac{1}{5}$ tütarlapsi. Keskmiselt on iga liige kasutanud 185 m maa-ala. Väljaminekuid on üksteisel olnud 2,8 miljoni marka ja sissetulekuid 7,8 milj. marka, tulu tööst siis 5 miljoni marka. Klubi liikmete keskmine vanus tõuseb iga aastaga ja praegu on ligi 14 aastat, seega enamuses algkoolist lahkunud noorus (Rootsis keskmine vanus 15—16 a.). Ringide liikmeist on 46,4% esimest, 27,8% teist, 14% kolmat, 7,7% neljast ja 4,3% üle nelja aasta ringide töös.

Rootsis

Rootsi maanoorte ringide ühendus pidas 16. juunil oma aastapäeva sellele järgnevate pidustusiga Växjö, Löuna-Rootsis. Kongressil oli esindajaid 350 ja suvepäevadest osavõtjaid 4000 ümber. Ametlikus osas tehti põhikirjas muudatusi ja otsustati suvepäevadel jätta kongressiosale enam ruumi. Muus osas loodab kongress, et kohalikud juhised noorte omavahelisele lõbususele suudavad anda senisest väärrikama vormi, mis ei riivaks ringi ideelisi eesmärke.

Referaatidele järgnesid suvepidustused, millised algasid piduliku jumalateenistusega. Järgnesid ühised laulukooride ja rahvustantsurühmade ettekanded.

Elevust sünnitas kroonprints'i ilmumine pidustusile, kes sütitavas kõnes tervitas maanoori. „Maanoorte liikumine on kogu meie rahva sümpaatiat võitnud liikumine ja meie väga olulise tähendusega: siin õpib meie noorus asjalikult kalkuleerima ja rää-

kima kaasa meie rahvamajapidamise tähtsamas osas. Pealegi nüüd, kus tööpuuduse tont meie rahvast hirmutab. Oleme siia tulnud, et selle liikumise ja meie maatulunduse autoriteeti veelgi tõsta, et kogu meie noorsoole üelda: tegelemine maatulundusega on sama väärtuslik, sama peen, sama lõbus toiming ja paremgi, kui kõik teised elukutsed meie maal. See on elukutse, mis ennekõige sobib vabale iseseisvale rahvale, kes oma isiklikku vabadust hindab üle kõige. Rootsi ja maatulundus — need on lahutamatud. Elagu meie isamaa, elagu Rootsi!”

Rootsi maanoorte liikumise ümber on koondunud 30 000 noort.

Muul mail

Taanis on organiseeritud maanoori 10 000, kellede keskmine vanus kõigub 15—16 aastate vahel. Juhtidena töötavad 100 tasulist (neist 35 naist) ja 200 tasuta juhti. Tütarlaste tööd juhivad peamiselt majapidamise õpetajad. Teotsetakse peamiselt aianduse, loomakasvatuse, mesinduse, kudumise-käsitöö, tervishoiu ja lastehoiu aladel. Töömeeleolu loomiseks korraldatakse rohkesti võistlusi ja tehakse pikemaid (viiepäevalisi) õpireise. Kolmeaastase tegevuse järele ringis saadakse õigus kanda ringi kuldset märki.

Ka Lätis ja Leedus on töö saanud juba hoogsa aluse. Leedus on 700 ringi ümber koondunud 16 000 noort, kellede tegevust juhivad algkoolide põllumajandusklasside õpetajad, Lätis on arv veidi väiksem. Teotsetakse eeskätt aiatöö aladel ja korraldatakse noortepäevi ja näitusi. A. M.

ÜENU ELUST

ÜENU Keskjuhatus 1934

Istuvad vasemalt: A. Meikop, A. Kurvoits, V. Rooberg, A. Bachmann, E. Sõrmus. Seisavad: J. Ümarik (maatulunduskesk. esimees), R. Bergfeldt, K. Utuste, E. Riisman, J. Unto, V. Siirak (keskrevideeriva toimkonna esimees), J. Liivak. Pildilt puuduvad: keskjuhatusesimees K. Korņel ja kooperiit liikmed A. Keller, K. Selter ja N. Teiss.

Üldmuljeid

Suvi algas ÜENU osakondades võimlemismängudele ettevalmistamise tähe all. Ligi sajas ÜENU osakonnas moodustati võimlemise ja rahvastantsurühmad, korraldati vastavad kursused, määrati kohalikud võimlemise juhid, hangiti selleks puhuks uued lipud (13 osakonda) jne. Tegelikult tuli mängudele küll ainult 46 osakonda 26 lipuga (2/3 lippudest) umbes 1200 tegelasega.

Palju hoogu andsid pidustused võimlemise harrastusele ÜENU peres. On korraldatud ja korraldatakse veelgi järelpidustusi võimlemisega eeskavas ning noorsoopäevade eeskavas märkame ikka noori võimlejaid valgetes ja taevakarvasinistes võimlemisdressides.

Võimlemismängude tõttu hilinesid ÜENU ringkondades ettevalmistustööd noortepäevadele ja kergejõustikuvõistlustele. Huvi kergejõustiku vastu näib aga olevat suures tõusuhoos ja ringkonna-

võistluste ning spordipäevade korraldamises on ÜENU noored olnud agarad. Seni on niisuguseid päevi korraldatud ÜENU Jõhvi, Mädapea, Ohekatku, Peravalla, Rake, Rakvere, Ravila, Põlli ja Riisipere osakondade juures ja tulemas on terve rida. Suuremaid noortepäevi (sp.võistlusiga ja ilma) on korraldatud ÜENU Elva, Kärü, Põlli, Ravila ja Veriora osak. juures. 28.—29. juulil toimus Porkunis 4. Virumaa suvipäev. Tulemas on niisuguseid noorte päevi veel terve rea osakondade juures. Kõikjal on noortepäevad läinud hoogsalt ja paljutöotavalt. On saadud elusisustavaid elamusi ja saavutatud sportlikke tulemusi. Mõned neist on tähelepanuväärivad maaoludes (teivashüppes 340 — K. Kask, Kärus; kõrgushüppes 165 — Kägu, Riisiperes; oda 55 — Jõhvis jne.). On vallutatud ka uusi alasid ÜENU Tallinna osakond koos NMKU-ga ehitas ujumishasseini Piritale ja veesporti võistlusi on seni korraldatud ÜENU Valgejõe, Ravila ja Porkuni osakondades. Sü-

giseks on loota paljude seniste ÜENU rekordite varisemist. Kehakultuur on noori valutanud ja kauni suve soodustusel võidutsevad noored suvelt võtnud, mida neil võtta õigus.

Ka sisuliselt ja aineliselt on noortepäevad ja võistlused õnnestunud. Vanem põlvki on huvitunud noorte saavutustest. Võrdlemisi metsanurgas korraldatud Kärü noorte spordivõistlusi jälgis umbes 500 inimest ja õhtusele etendusele, milles mängis kaasa estoonlane H. Laur, pääsesid ruumpuudusel vaid pooled soovijaist.

A. M.

ÜENÜ kultuuritöö juubel

Pidev ja kestav töö, mida ÜENU meie noorte organiseerimise ja rahvusliku kasvatuse alal teinud, leidis sooja vastukõla ÜENÜ 15. a. aktusel 16. juunil k. a. Estonia kontsertsaalis.

Kuigi aktus tikkus jääma üleriiklikkude võimlemismängude varju ja suur osa ÜENÜ noorigi oli seotud esinemisega staadionil, oli siiski avar saal täitunud noorsoolastist ja noorte sõpradest. Ei puudunud väliskülalisi sedki.

Aktus algas ÜENÜ ühendatud kooride meeleoluka esinemisega helilooja E. Aav'a juhatusel.

Soojad avasõnad (vaata eelpool) ütles ÜENÜ esimees K. Kornel. Väikeselt alatud, ent ometi palju ära tehtud ja praegu on selle rahvusliku organisatsiooni 200 osakonda juurtena levinud üle kogu maa.

Haridusministeeriumi poolt tervitas peasekretär A. Kurvits. ÜENÜ on kasvanud suureks ja võimsaks, on taotlenud kõrgeid rahvuskultuurilisi sihte, on teinud palju positiivset tööd.

Üliõpilaskonna esimees A. Meil tervitas üliõpilaskonna poolt ja kahjatses, et side ÜENÜ ja akadeemiliste noorte vahel pole seni olnud küllalt tihe. Tõsiseks koostööks on aga üliõpilasnooril kindel tahe.

Sooje tervitusi ütlevad NMKÜ liidu poolt adv. Kuuskmaa, Tallinna noorseppade poolt E. Lellep, Haridusliidult E. Vender, Ühistegelisel liidult Johnson, Karkusliidult E. Kubjas. Südamliku tervituse toob ja sooja aplausi saab Soome esindaja mag. O. Tynkkynen.

Ka telegraafilisi tervitusi on palju. Loendame siin mõned kaugemad neist.

Minu soojemad õnnesoovid Teie 15-nda aastapäeva puhul. Koitku Teie õilis töö õnneks Teie maale ja rahvale, õnnistuseks soome sugu suurele perele.

Prof. V. Pesola

Soome N. S. Liidu esimees

Meie parimad õnnitlused vennasmaa kaasorganisatsiooni 15. aastase töö puhul. Jätkugu see edurikkalt eesti ja meie ühise hõimu hääks.

Viiburisse pidutsema kogunud Lõuna-Karjala noorsoolaste nimel Paavolainen, Montonen.

Takistatud tulemast Teie pidustusile esitan südamlikuma õnnesoovi ja pigistan kõigi

hõimusõprade kätt. Soovin kordaminekut Teie tööle Eesti noorsoo ja isamaa hääks.

Erkki Paavolainen

Lõuna-Karjala N. S. Liidu esimees.

Soome Akadeemiline Noorsoo Ühing õnnitleb 15. a. töö puhul. Edeneagu Teie töö nii kehalisil kui vaimseil aladel. Kestku ühistöö meie vahel sama hoogsalt ja üksteistmõistvalt kui seni. Olen hingeliselt Teiega.

Jenny-Maria Alpiranta

Akad. N. Ühingu esimees.

Õnn ja edu saatku Teid nüüd ja tulevaste aastate teel! Südamlikke tervitusi.

Noorsooühing „APELL”
Stockholmist.

Võtke vastu 15. a. pidustusiks meie soojem tervitus ja tänu koostöö eest. Soovime ÜENÜ-le parimat edu tulevikus.

Viini rahvusvaheliselt rahvatantsu pidustusilt

Hildur ja Ragnar Vallmann.

Edu, õnne ja kordaminekut pidustusiks ja juubeliks. Ei leidu sõnu tervitusiks. Oleksin meeeldi sääli, kui meid ei lahutaks ääretu ookean.

Pr. Alice Zimmermann
New-Yorgist.

Järgnesid tervitused Soome noorsooliidu sekretariaadilt, Noorsoo Karkusliidult, Ants Laidmaalt, Virumaa Rahvaülikoolilt, Maanais-Keskseltsilt, Lauljate Liidult, Noorte Puna-selt Ristilt, Esperantoliidult jt.

Tervitusile järgnesid laulud Tallinna osakonna segakoorilt, improvisatsioon orelile ja Soomest Okeroiste noorsooühingu naisrühma ettekandeid, millised näitasid soome naisvõimlemise kõrget tasapinda. Ettekantud numbrid Helvi Haikkala juhatusel leidsid sooja tunnustuse ja said marulise aplausi.

Ühendatud kooride ühislaulu järele lõppes sisukas aktus abiesimehe V. Roobergi kokkuvõtliku lõppsõnaga. Aktus anti raadio kaudu edasi.

Aktusele järgnes ÜENÜTO poolt korraldatud vabaõhu esinemine Harjumäel, kuhu oli

ÜENÜ Narva osakonna juhatus ja vanemate nõukogu

ÜENÜ Virumaa suvipäevadest osavõtjate rongkäik peoplatsil, esineb Palmse osak. laulukoor

kogunenud paartuhat inimest. Ed. Riismani avasõnale järgnesid ettekanded ÜENÜTO laulukoorilt ja rahvustantsurühmalt. Soome rahvustantse esitas Okeroiste naisrühm.

Meeleolukaks kujunes noorsoolaste koosviibimine Kadriorus, Noorseppade kodus pühapäeval, 17. juunil. Erilise marulise poolehoidu kutsusid välja soome naisvõimlejate huvitavad esitusnumbrid. Tervitati Soome Satakunna Noorsooliidu esindaja K. H. Hanhijärvi poolt ja lahkuti parimate muljetega pidustisist.

ÜENÜ Narva osakond

pühitses mai keskpaigu oma 10. aastast tegevusuubelt. Osakond on vaneim Narvas senini elujõulisena püsima jäänd noorsooorganisatsioon. Osakonna algaastad olid tegevushoogsad. Tegevus katkes 1926. aasta lõpul, mil pahempoolne element endise juhatusliikme Grimpliga eesotsas suigutasid osakonna varjusurma. See kestis kuni 1930. aasta suveni, mil valiti uus juhatus, kus sai esimeheks noor ajakirjanik, „Põhja Kodu“ tolleaegne toimetaja Leo Grandberg. Sest ajast alates on osak. teotsend väga intensiivselt mitmesuguseis tegevusharudes.

1933. aastal asutati Narva osakonna juure vanemate nõukogu, kus praegu on esimeheks Narva ühiskümn. direktor V. Nano. Nõukokku kuulub terve rida noortesõbralikke tegelesi Narvast.

Suvisedpühade aegu peet juubilipidustusil andis osakonna tegevusest ülevaate praegune esimees R. Kulbach, aktuskõne pidas ÜENÜ Virumaa keskkorralduse esimees V. Mustel. Tervitusi öeldi paljude organisatsioonide poolt, samuti õnniteldi osak. hulga telegrammidega. Öhtul oli prau „Ilmarises“, kus kanti ette R. Tagore'i „Ohver“. Rahvast, eriti öhtusel peol, oli haruldaselt palju, nii et „Ilmarise“ saal, suurimaist Narvas, kippus jääma kitsaks.

V. M.

Viru ÜENÜ suvipäevad Porkunis

Neljandaks suvipäevaks kogunesid Virumaa noored ajaloolisse ja looduslikult kaunisse Porkunisse. Juba laupäeva öhtuks saabus

kohale kümnekonnast osakonnast 200 üenülast lähedalt ja kaugelt.

Tutvuneti Porkuni looduskaunidustega ja koguneti siis öhtuhämaruses avarasse parki, kus süüdati lõkketuli.

Avamisel märkis keskkorralduse esimees V. Mustel kasvavat hoogu ÜENÜ tegevuses Virumaal. Uusi osakondi on tulnud juure hulgaliselt.

Järgmisena tervitas A. Meikop, märkides ÜENÜ edaspidisi suuri ülesandeid Virumaal.

Pikemalt võttis sõna Narva osakonna vanemate nõukogu esimees Narva ühiskümn. dir. V. Nano, märkides, et tugeva ühiskonna aluseks on tugevad inividid, kelle kasvata mine ka ÜENÜ ülesandeks. Kajas lõkketuliste kolmekordne elagu.

Tervituseks võtsid sõna kümnekond osakondade esindajat. Järgnes deklamatsioone ja muusikalisi ettekandeid ÜENÜ Jõhvi osak. puhkpillide orkestrilt. Laagrituli lõppes meeleolukal kuuvalgel ning noorsoolased vajasid laiali Porkuni osakonna poolt valmisvaadatud taludesse.

Pühapäeva hommikul vara äratas ümbruskonda puhkpillide mäng vanas piiskopilossi tornis. Hommiku vaikuses saabus järjest noorsoolasi küll autodel, küll ratastel. Rataste hooidu kogunes varsti üle 400 jalgratta.

Kell 11 algas rongkäik marsi helidel ja roheliste lippude lehvides peoplatsile. Ligi 500 liikmelist noorte malevat juhtis eeskujulikult Porkuni noorsoolane Uude küll. Suvipäeva kõne pidas üliõpilane V. Saksen, kes selgitas isiku õnne aluseid. Ülim õnn on lähemal, kui elu pühendamate teistele — isamaale ja kodurahvale.

Sama pooldas ka ÜENÜ peasekretär A. Meikop, kes oma kõnet algas sõnadega: „Ela nii, et sa elule midagi annad, siis annab elu sinule samuti.“

Järgnesid osakondade ettekanded. Palmse osakonna koori ettekanded, Mäda pea osakonna meesvõimlejad, Koeravere ja Raeküla osakondade rahvustantsijad — kõik teenisid jagatud kiituse täielikult.

Järgnes käsipalli-turniir Virumaa meistri nimele. Turniirist võtsid osa Mäda pea, Kulina, Simuna, Porkuni ja Rakvere osakondade

meeskonnad. Pinevat võistlust, milles eriti välja paistsid Rakvere, Simuna ja Porkuni meistrid, jälgis mõnesajapealine noortepere neli tundi. Meistriks tuli Rakvere osakond, pärides väljapandud karika.

Öhtul oli vanade lossi varemete vahel ÜE-NU Narva osakonna trupi ettekandel R. Tagore „Ohver” vabaõhuetendusel, millest osavõtt oli elav.

Suvipäevad õnnestusid üldiselt hästi. Nauditi ilusa looduse ja ilusate suveilmade mõnusus, supeldi järves, tutvuneti üksteisega ja loodi tulevikuks uusi sõprusplaane.

Esindatud oli üle paarikümne osakonna. Suur tänu porkunilastele! Ar. A.

Noortepäevast Varbolas

ÜEÜÜ Lõuna-Harju ringkonna tänavuse noorsoopäeva ja ringkonnavõistlused korraldas ÜEÜÜ Põlli osakond ajaloolises Varbola maalinnas.

Noorsoolasi-tegelasi pidustusile oli kogunud 7 osakonnast üle 200. Pikas rongkäigus mindi kogumiskohast, Põlli algkoolist, lippudega ja orkestri saatel looduslikult kaunisse sarapuupuhmastega ülekülvatud päikeseravasse maalinna. Avamisele nrs. Treumanni poolt järgnesid tervitused ÜEÜÜ Keskjuhatuses esindajalt ja teistelt.

Järgnesid kontsertosas ühislaulud hrade Treumanni ja Rütbergi juhatusel ning rahvustantsude ettekanded hra Varbola hoolet. Nii juhtidele kui ka Keskjuhatuses esindajale anneti suure poolehoiu saatel meeldivaid maalilli.

Elu, rõõmu, nooruslikku hoogu rõkkas kõigal.

Sportlikud võistlused toimusid hiljem kohaliku koolimaja mänguplatsil peakohtuniku nrs. Oolepi juhtimisel. Osakondadest tulid kohtadele: Raiküla 106,25, Märjamaa 90,5, Inglise 77,25, Valtu 29, Kaiu 24, Paluküla 13 ja Põlli 12,5 punktiga. Väljaspool võistlusi võtsid võistlusest osa lähedase „Plato” lastekodu kasvandikud, kelle saavutused mitmel alal olid tähelepanuvääriivad.

Hirvli osak. naisvõimlejad

Rongkäik Varbola maalinna

Öhtul toimus Põllis pidu, mida sisustasid ÜEÜÜ Valtu osakonna näitlejad.

Õnnestunud päevast viidi kaasa rikkalikke elamusi ja parimaid muljeid. R. B.

Hirvli noorte harrastusist

Hirvli ÜEÜÜ asutati k. a. veebruaris. Praegu on liikmeid 38. Töötab kolm haru: spordi, aianduse ja kirjanduse alal. Spordiharu rentis endale hiljuti väljaku ja nüüd käib pühapäeviti hoogne mäng ja harjutused igal spordiharu. Pildil naisvõimlejad harjutamas.

Ka aiandusharu on elavas tegevuses. Öpiti viljapuude pookimist, vahetati liikmete vahel pookoksi, korraldati keeduvilja harimise kursusi, võistlusi ja tegeldakse praegu koduümbruse kaunistamise alal.

Kirjandusharu annab välja omavalgest ajakirja „Noor Kündja”, korraldab referaatõhtuid ja kavatseb eeloleval hooajal hakata arendama kõneoskust. On korraldatud lugemislaud.

Kavatsetakse koos Kuusalu ja ümberkaudsete noorsoolastega korraldada noorte suvipäeva ning minna pikemale õppereisile Harju, Pärnu, Viljandi ja Järvamaale.

O. T.

ÜEÜÜ Kagu-Eesti suvipäev

(esimene muidugi) toimus 10 juunil Võrumaal, Valgejärve kaunil kaldal. Noori oli kogunud mitmest ümbruskonna ÜEÜÜ osakonnast. Päeva kava ilustas Tartu osakonna meeskoor hra Ritsingu juhatusel. Kanti vabas õhus ette A. Teppani rahvatükk „Elu teeb uperpalli”.

Koeraverest. Lipu õnnistamispidu

Koeravere ÜEÜÜ-l oli 8. juulil suurem pidu-päev. Toimus Inju lastekodu kaunis pargis osakonna lipu õnnistamine, cand. theol. A. Sakseni poolt. Segas vihm, mille tõttu jäid

esitamata laulukoori ettekanded ja tulemata mõnedki külalised. Ent pidustuste ajal oli ilm kaunis ja Virumaa kuldsu Jakob Liiva südamest tulnud sõnad eriti soojad. Tervitusi töid Keskjuhataste poolt A. Meikop ja Virumaa keskkorralduse poolt V. Mustel. Järgnesid huvitavad võimlemise ja rahvustantsu ettekanded. Rahvast oli palju.

Ravilast. Esimene noortepäev

Ringkonna noortepäev ja spordivõistlused toimusid ilusas Ravila rahvaulikooli pargis 29. juulil s. a. Päev algas võrkpallimänguga Ravila, Voose, Kadja meeskondade vahel. Võitis Ravila ÜENU.

Järgnes aktus kenades rahvaulikooli ruumides avasõnaga osak. esimehelt nrs. Induselt. Sellele järgnesid deklamatsioonid, laulukoori ettekanded ja soojasõnaline peokõne nrs. V. Roobergilt.

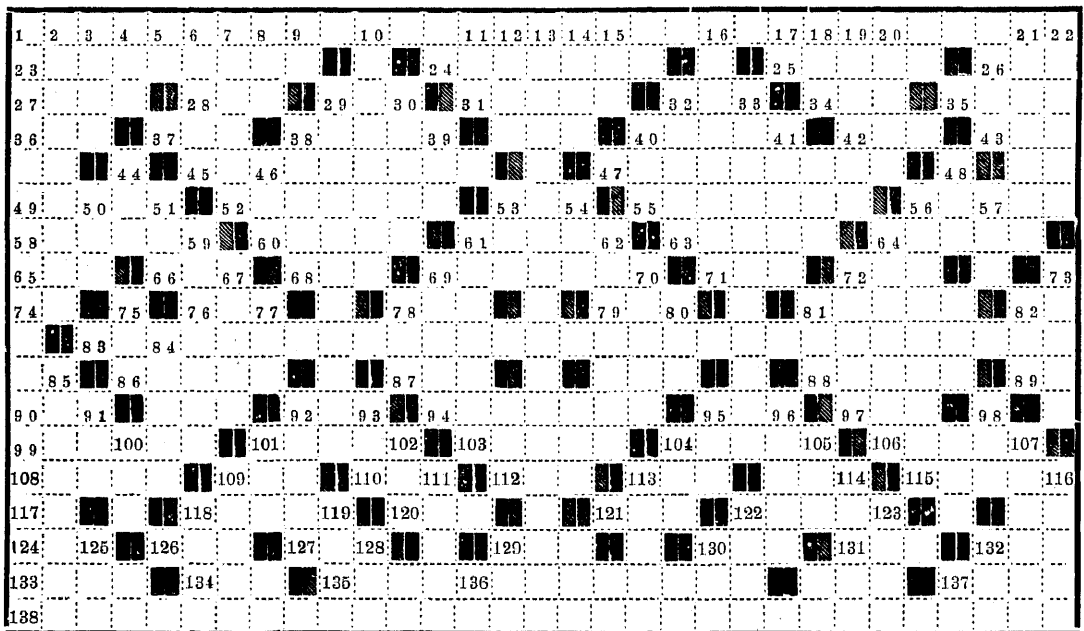
Spordivõistlused avaras pargis olid elava osavõtu ja suure tähelepanuosalised. Toimus ju siin osakondadevaheline koostöö esmakordselt. Punkte sai Ravila 117, Kadja 47, Voose 27 ja Metsanurga 5.

Õhtusel peol kanti suure eduga ette näidend „Vargamäe”. Rahvast oli palju, meeleolu parim. Esimene noortepäev ja esimesed ringkonnavõistlused, tänu Ravila ÜENU hääle korraldusele, õnnestusid eeskujulikult.

Raeküla ÜENU-s

Virumaal ollakse elavas tegevushoos, eriti spordi alal. Muretsetakse spordi abinõusid ja korraldatakse harjutusi. Töötab ka rahvustantsurühm, kes esines Virumaa noorte suvipäeval Porkunis. 15. juulil korraldati käsipallivõistlus naaberosakondadega. Õhtusel peol kanti ette ühe osakonnaliikme vaimusünnitus kolmevaatuslik näidend „Pauk verre”.
O.

Auhinnaline ristsõna

Paremale: 1. Nooruslaul. 23. Meelepete. 24. Rõhthlaas. 25. Ajakiri. 26. Perioodiline kirjandus. 27. Rõhub raskesti ($g=r$). 28. Osa ühest Ameerika linna nimest. 31. Muusikariist. 32. Sama, mis 4. alla. 34. Mitte peal. 35. Kuurort Lääne-Euroopas (eestipäraselt). 36. Asi. 37. Vana — inglise keeles. 38. Tunnud saksa vararomantik. 40. Vorm sõnast „laskma”. 42. Hädahüte. 43. Kõik — inglise keeles. 45. Kuulus koht Soomes. 47. Soomepärane perekonnanimi. 49. Meesnimi. 52. Abielluma. 53. Jook. 55. Teatud tuul. 56. Meelitusnimi poisile. 58. Vorm sõnast „eeldama”.

60. Asundus Virumaal. 61. Mitte kõik. 63. (ei) kunagi — soome keeles. 64. Mesilaspere. 65. Mitte ametlik. 66. Näitav asesõna. 68. Heinamaa. 69. Rahaüksus. 71. Õeldakse olevat magus. 72. Jaatus. 74. See — soome keeles. 76. On kõigile kallis. 78. Sinus. 79. Nimi piiblist. 81. Koormavad praegusel ajal. 82. H. Sudermanni draama. 83. ÜENU tähised. 86. Lahing Eesti ajaloo. 87. Toiduaine. 88. Mitte sile (puu). 89. Sinu. 90. Vorm sõnast „saa-ma”. 92. Planeet. 94. Kuju Eesti mütoloogias. 95. Aga — inglise keeles. 97. Kooperatiiv. 99. Lind. 101. Linn Soomes. 103. Pidalitõ-

ÜENU Verioras

Veriora noorte tegevus muutus intensiivseks suve saabumisega. Organiseeriti Kagu-Eesti suvepäeva ja loodi sõprusidemeid naabrusosakondadega. Hea eduga töötab näiteharu, kes osakonna aiapeol hiljuti lavastas vabaõhuetendusena „Metsakuninga tütre”. Teotseb ka kirjandusharu.

Asukohaks on võrsuv alevik Veriora jaama juures, kuhu inimesi igast kaarest kogunud, sest enne raudtee rajamist polnud siin muud kui kidurad soomännid rabalaugete ääres. Leidis ka ÜENU tee siia, sest töö ja leiva kõrval tunti puudust selle järele, mida neile nüüd annab ÜENU. L. T.

Kurenurme ÜENU

on õieti noor liige ÜENU suures peres, saades alles oktoobris aastaseks. Noorusest hoolimata on ta tegevus olnud viljakas ja tema ümber koondunud ümbruskonna noored ja aktiivsemad inimesed.

On püütud osakonna tööd ja tegevust arendada sissepoole ja väljaspoole. Tegevusringid on alles kujunemas — on suur puudus juhtidest. Suurimaks välistegevuseks oli suurejooneline võidupüha pidustuste korraldamine, milline toimus seitskondlike organisat-

siioonide paraadi ja vabaõhuetendusega. Õenduseks osakond ehitas omal algatusel ja jõul lava ja kaunistas ning puhastas peoplatsi, andes tegelased lauljatest peokõnelejani. Kanti ette äsjavalminud P. Voolaise näidend vabadussõjast „Võnnu all”. Pidustused õnnestusid ja viimasest ilmast hoolimata oli publikut 400 ümber.

Suvises tegevuses on nähtud ette õppekäik, spordivõistlused, töökoosolekud, koosviibimisi ja näitekursused. Tegevust toetavad ka ümbruskonna vanemad inimesed. Vanimaks liikmeks on G. Land, kes üle 70 a. vana. R.

Jäärja-Veelikse osak. tegevuskava

Käesoleval kevadel ellukutsutud Jäärja-Veelikse ÜENU üldkoosoleku poolt võeti vastu järgmine tegevuskava. Korraldada suve jooksul kaks spordivõistlust, kus esineksid kergetejuustiklased ja võimlemistrupid. Korraldada aastast 4 pidu. Kutsuda ellu keelpillide orkester, laulukoor, spordi-, näite- ja kirjandusklubid. Korraldada üks ekskursioon. Pühitada kõiki riiklikke tähtpäevi ja mälestuspäevi. Korraldada loenguid ning juhatuse äränagemise järele kursusi mitmetel aladel. T.

biste asutus. 104. Kõige uuem, 106. Vorm sõnast „eksima”. 108. Ebaaus. 109. Mulle — saksa keeles. 110. Hütidsõna. 112. Vald Pärnumaal. 113. Sama, mis 26. 115. Rumal loom. 117. Minu. 118. Pühakoda. 120. Käsklus. 121. Mitte taga. 122. Supi omadusi. 124. Elu algus. 126. Oskussõna pallimängus. 127. Ees. 129. Enda. 130. Küsimus. 131. Huvitab teedeministeriumi. 132. Lind. 133. Nina — soome keeles. 134. Umbne. 135. Tähtsaim majandusala Eestis. 137. Naisnimi. 138. Toimused hiljuti.

Alla: 1. Päevaküsimus. 2. Jaam kitsarööpalisel. 3. Käsklus. 4. Tänav — prantsuse keeles. 5. Ühe metalli keemiline märk. 6. Värv. 7. Vorm sõnast „lootma”. 8. Koitü käändes. 9. Tegusõna. 10. Viljarikkuja. 11. Nõidumistriist. 12. Kallis — inglise keeles. 13. Endisi vene kubermange. 14. Ustav. 15. Kuulsa röövliromaani kangelase nimi lühendatult. 16. Alev Eestis. 17. See on (lüh.). 18. Vorm sõnast „elama”. 19. Mitte tänasel. 20. Tuntud nimi Kreeka ajalooost. 21. Filosoofiline nimetus. 22. Kondikavva kuuluv. 29. Kuluks Eestile ära. 30. Delibes' ooper. 32. Mõis Tartu lähedal. 33. Odavamaid ajakirju Eestis. 38. Vorm sõnast „laitma”. 39. Vägevaid suurriike. 40. Tänav Tallinnas. 41. Nimi. 44. Kogu (hulka) tähendav sõna. 46. Kaalu! 48. Noot. 50. Piirkond. 51. Saksa keele artikkel. 54. Religioon. 56. . . . momente. 57. Ike — soome keeles. 59. Jõgi Venes (käändes). 61. Peentöö kunstis (erivärvilistest lõikudest). 62. Koht Hiiumaal. 64. Tuntud agronoomia tegelane. 67. Iseloomustab orgaanilist loodust (käändes). 69. Helkiv. 70.

Naisnimi. 73. Kuld — ladina keeles. 75. Nee-meets — vöörkeeles. 77. Vorm sõnast „asuma” (tagurpidi). 80. Mitte see. 81. Vald Virumaal. 82. Hinnatud omadus. 84. Vald Harjumaal. 85. Omane inimestele ja lindudele (käändes). 91. Terake. 92. Naisnimi. 93. Poliitik ja kirjanik. 95. Poiss — saksa keeles. 96. Inglise tuntuim ajaleht. 98. Meelitat putukaid. 100. Nutt. 101. Meie — saksa keeles. 102. Käsklus. 104. Mitte vana. 105. Kaasatülev — vöörkeeles. 107. Vald Harjumaal. 109. Mitte ühe. 111. Kohtuametnik Tallinnas. 113. Naisnimi. 114. Spordiriist. 116. Mõobel (käändes). 118. Arv. 119. Kuuluub härra riidetuse juure. 122. Visand. 123. Tähtis loom Eestis. 125. Kosutab. 128. Lind. 129. Enda. 130. Minul. 132. Tee — saksa keeles. 136. Imestushüüe.

Auhinnaks loositakse välja 3 raamatut. Lahendused palume saata hiljemalt 1. septembriks k. a. „E. N.” talitusele, Lossipl. 4.

Lugejaile

Kuna käesolev nr. on hilinend osalt toimetusest, osalt muistki seikadest sõltuvail põhjusil, palume seda siinkohal lahkesti vabandada. Järgmine nr. ilmub augusti lõpus ühistegevuse ja septembri nr. kehakultuuri erinumbriina.

Toimetus

Vastutav ja tegev toimet. A. Meikop. Väljaandja: Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus. Toimetusliikmed: J. Jaik, Ed. Riismann. Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, Lossi pl. 4. Trükkikoda „Estotrükk”, Tallinn S. Karja 8. 1934. a.

Muusikaäri C. LEOPAS

Paldiski mnt. 14-a, oma majas. — Tel. 429-05.

(Enne Peterburis : Nevsky pr. 24 ja Kasanskaja uul. 42)

Asutatud 1880. aastal.

Pianiinode müük

ainult tuntud vanematelt Eesti firmadelt, võrdsed parimatele väljamaa pianiinodele. Vastutus. Maksukerendus.

Pianiinode ja tiibklaverite

väljautüürimine.

Harmooniumid

ilusa maheda kõlaga.

Klaverite parandusi,

poleerimisi, niisama ka harmooniumidele tehakse asjatundlikult vilunud meistritelt.

Klaveri parandustele kuuluvad tarbed

ja osad üksikult müüa.

Klaveri keerdtoolid.

Grammofonid,

kuulsad ingl. „His Masters Voice“ (Tema isanda hääl), „Polydor“ ja teisi suures valikus ja mitmesugustes hindades.

Grammofoni plaadid.

Rikkalik valik. Ilmunud uudised ja kõik Eesti plaadid saadaval.

Grammofoni nõelad, vedrud,

membraanid, albumid, nukud, osad jne.

Viulid, gitarrid, mandoliinid, mandoolad, balalaikad.

Keelpillide

kõrgeväärtuslikke keeli, poognaid, kolofoniumi, osi ja tarbeid saadaval.

Keelpillide parandusi

tehakse vilunud meistritelt.

Keelpillide poognate paranduse tarbeid

ja osi üksikult müüa.

Puhkpillid.

Ainuesindus ja müük kuulsatest ja kõrgeväärtuslikkudest puhkpillidest Jul. Heinr. Zimmermanni vabrikust, Leipzgis.

Puhkpillide

lestad, roogid (keeled), puhastajad, padjakesed, huu-likud, sumbutajad jne.

Suupillid

mitmeis suurusis — odavalt.

Lõõtsapillid.

Noodid.

Klassikaline ja salongmuusika, tantsud ja löökpalad klaverile, keelpillidele ja laulule. Muusika õpperaamatud, etüüdid, noodipaber, noodivihud.

Metronoomid,

kokkupandavad noodipuldid jne.

Raadio osad

detektorile.

Reisikohvrid. Elektritaskulambid ja patareid.

E. HEISLER'i

TRÜKIKODA

Tallinn, Pikk t. 41. Telef. 442-22

Valmistab:

raamatuid, ajakirju, broshüüre, müürilehti, hinnakirju, saatekirju, kviitunge, tabellehti, kalendreid, ringkirju, ärikaarte ning kõiki muid trükkimis- ja broshüürimisalal ettelevaid töid kiirelt ja korralikult.

Lilleäri

A. KAUBA

Tallinnas, Raekojapl. 9

Telefon 464-03

Šokoladi vabrik

A/S. A. BRANDMANN

Tallinnas,
V. Tartu mnt. 6

Osakonnad

Tartus

ja

Rakveres

Võit täiel rindel

kuulub

TOODETELE

ETK *omatööstus-tooteid:*

ETK tubakavabrikust:

paberossid, piibu- ja paberossitubakad.

ETK paberossikestatehasest:

paberossikestad.

ETK veinitehasest:

veinid mitmesugused.

ETK kohvitehasest:

kohv, kamajahu.

ETK jahuveskist:

jahu, tangud, manna.

ETK kalakonservitööstusest:

silgud, kilud, sprotid.

ETK omapakisest:

tee, kakao ja igasugused maitseained.

ETK metallitehasest:

naelad, ketid, okastraat.

ETK plekksepatöökojast:

igasugused plekknõud.

ETK keemiatehasest:

vankrimääre, tavott, saapakreem, kontoriliim, tint, pesusooda, kirju seep jne.

ETK Põltsama aiandusest:

viljapuude ja marjapõõsaste istikud.

toodete edu aluseks on nende

*õiglane hind
kõrge hädusus
täis kaal*

Hind 20 senti.

